

Kinga Ponomarenko

Ontologiczno-mitologiczny charakter tragicznej miłości w utworze Siergieja Łukianienko i Władimira Wasiliewa "Dzienny patrol"

---

humanistica 21 2, 379-399

2018

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach
dozwolonego użytku.

Kinga Ponomarenko

**Ontologiczno-mitologiczny charakter
tragicznej miłości w utworze Siergieja
Łukianienko i Władimira Wasiliewa
*Dzienny patrol***

**The ontological-mythological character of tragic love
in the novel by Sergei Lukyanenko and Vladimir
Vasilyev *Day watch***

Abstrakt

Idea miłości jest jednym z odwiecznych tematów poruszanych przez pisarzy wszystkich epok i gatunków literackich. Nie stronią od niego również twórcy literatury fantasy, czego doskonałym przykładem jest „Dzienny Patrol” stworzony przy współpracy Siergieja Łukianienko i Władimira Wasiliewa. Autorzy utworu nie ograniczyli się do klasycznego podejścia do tematu, nadając romantycznemu uczuciu drugie, głębsze dno. Nie rozpatrują oni miłości jedynie z perspektywy fizyczno-emocjonalnej, lecz sięgają ku aspektom psychologicznym, filozoficznym i mitologicznym. Zgodnie z tradycją gatunku romansu dwójka młodych bohaterów – Alisa Donnikowa i Igor Tiepłow – pada ofiarą zakazanego uczucia, które w ich świecie jest uważane za coś nienaturalnego i godnego potępienia. Autorzy nie zatrzymują się na tym wyeksploatowanym już przez wiekową tradycję problemie, ale posuwają się o krok dalej. Jeśli przyjrzeć się wspomnianej parze wnikliwiej można dostrzec, iż jest ona doskonałym odzwierciedleniem antycznego chińskiego symbolu yin i yang, opisującego dwie pierwotne siły, które choć są sobie przeciwstawne, stanowią wzajemne uzupełnienie. Wiedźma Alisa reprezentująca moce ciemności i pierwiastek kobiecy jest uosobieniem elementu yin, podczas gdy Jasny mag Igor, reprezentant męskiego aspektu natury i sługa światła, wyraża sobą pierwiastek yang. Ich natury są diametralnie od siebie różne, pomimo to idealnie do siebie pasują i jedynie wspólnie tworzą zrównoważoną całość. Choć pozornie mogłoby się wydawać, iż bohaterów łączy jedynie fizyczny pociąg, przy bardziej wnikliwej analizie utworu okazuje się, że cielesny stosunek jest jedynie wyrazem głębokiego uczucia, które nieoczekiwanie połączyło dwoje zupełnie obcych sobie ludzi. Uczucia zmuszającego do największych poświę-

ceń w celu ocalenia ukochanej osoby. Alisa, uwikłana w śmiertelną walkę Igozem, rezygnuje z obrony własnej, by ocalić wybranka swojego serca. Choć będąc *ciemną* powinna ona postępować w sposób egocentryczny i egoistyczny, w rzeczywistości jest zdolna do czystej, altruistycznej miłości, dającej siłę do złożenia ofiary z samej siebie. Ofiara ta jest jednak daremna, gdyż tak jak yang nie może istnieć bez yin, tak Igor nie może żyć bez swojej drugiej połówki i nie mogąc znieść rozłąki podąża on za nią do tajemniczego świata, z którego nie ma już powrotu.

Słowa kluczowe: fantasy, *yin i yang*, zakazana miłość, fatum, ofiara, romans

Abstract

The idea of love is one of the ageless topics touched upon by writers of all epochs and literary genres. It is popular also with authors of fantasy fiction, a fine example of which is Sergey Lukyanenko and Vladimir Vasilyev's novel *The Day Watch*. They did not confine themselves to the classic way of approaching the topic, presenting the romantic feeling in a different, deeper dimension. They do not analyse love only from the physically-emotional perspective, instead they introduce in the story elements of psychology, philosophy and mythology. By tradition of the romantic genre a couple of young people – Alisa Donnikova and Igor Teplov – fall under the influence of forbidden affection, which in their world is considered as something unnatural and condemned. The authors do not halt on that problem, which had already been exploited by the previous generations of writers. They go one step further. If we examine closely the mentioned couple we will be able to notice that they are a perfect embodiment of the ancient Chinese symbol of *yin and yang*, who describes two primeval forces, which, though they are opposing to one another, also supplement each other. Alisa the witch, who represents the dark forces and woman factor, becomes the personalisation of element yin; whereas, the Light Mage Igor, who embodies the male factor and is a servant of light, stands for the element yang. Their natures are diametrically different, yet they harmonize with each other perfectly and only together they create a balanced whole. Although, it could appear that the two protagonists share only a physical attraction, after deeper analyse of the novel we learn that the physical closeness is only a manifestation of a deep feeling, which unexpectedly united two unfamiliar people. A feeling, which compels making great sacrifices to save the person one lives. Alisa, entangled in a deadly bat-

tle with Igor, resigns from self-defence to save the beloved man. Though, being a *Dark Other*, she is expected to behave egocentric and selfish, she is capable of experiencing pure, altruistic love, which gives her strength to making a sacrifice of herself. Unfortunately, this sacrifice is futile, because, as yang cannot exist without yin, also Igor cannot live without his second half, and, unable to bare separation, he follows his beloved to the mysterious world from which there is no return.

Key words: fantasy, yin and yang, forbidden love, fate, sacrifice, romance

Dwie piękne rzeczy posiada świat. Miłość i Śmierć!
– Giacomo Leopardi

Literatura fantasy, w swoim głównym nurcie, rzadko skupia się na temacie miłości romantycznej. Jej autorzy tworzą zazwyczaj utwory o charakterze typowo przygodowym, wyróżniające się występowaniem w nich elementów fantastycznych, wymyślonych światów, istot posiadających nadnaturalne zdolności. Choć miłość, będąca nieodłączną i bardzo ważną częścią ludzkiego życia, często w nich występuje, to nie stanowi ona głównego wątku fabuły i rozgrywa się jakby w tle dla głównych wydarzeń. Jednakże, znany z niekonwencjonalnego podejścia do literatury, Siergiej Łukianienko postanowił uczynić motyw miłości pomiędzy mężczyzną a kobietą jednym z głównych tematów napisanej wspólnie z Władimirem Wasiliewem powieści *Dzienny Patro*” stanowiącej drugą część jego cyklu fantasy *Patrole*.

Siergiej Łukianienko (ros. Сергей Васильевич Лукьяненко) jest rosyjskojęzycznym pisarzem fantasy i science-fiction, urodzonym w 1968 roku na terenie współczesnego Kazachstanu. Swoją twórczość Łukianienko lubi określać mianem *fantastyki twardej akcji* (фантастика жёсткого действия) bądź *fantastyki Drogi* (фантастика Пути). Oprócz wspomnianych *Patrol* w dorobku autora znajdują się między innymi cykle takie jak: *Linia marzeń* (Линия грёз), *Głębia* (Лабиринт отражений), *Poszukiwacze nieba* (Искатели неба), *Kirył* (Работа над ошибками); powieści: *Jesienne wizyty* (Осенние визиты), czy *Spektrum* (Спектр) oraz zbiory opowiadań. Zainspiro-

wany utworem *Nocny patrol*, inny rosyjskojęzyczny prozaik, Władimir Wasiljew (ros. Владимир Николаевич Васильев) zaproponował jego autorowi, by wspólnie napisali sequel powieści, ukazujący świat przedstawiony w pierwszej części z nieco innej perspektywy. Łukianienko przystał na propozycję, wynikiem czego było wydanie w 2000 roku drugiej części cyklu autorstwa obu pisarzy.

Patrole można zaliczyć do podgatunku urban fantasy. Ich akcja rozgrywa się w świecie alternatywnym do naszego (głównie we współczesnej autorowi Moskwie), od rzeczywistego odróżnia go jednak obecność magicznej siły, którą są w stanie wykorzystywać niektórzy przedstawiciele rodzaju ludzkiego, nazywający siebie Innymi. Ceną za nabycie nadprzyrodzonych zdolności jest konieczność opowiedzenia się po stronie jednej z panujących w świecie sił – Światła lub Ciemności. Wybór uzależniony jest od cech charakteru danej jednostki, jednak głównym, warunkującym go czynnikiem jest stan ducha w jakim się ona znajduje podczas pierwszego wejścia w Zmrok – osoba doznająca w tym czasie pozytywnych emocji stanie się Jasnym, natomiast człowiek opanowany przez emocje negatywne zostanie Ciemnym. Większość Innych zrzeszona jest w dwóch zwalczających się nawzajem organizacjach – Nocnym i Dziennym Patrolem. Służą w nich również Jasny mag Igor Tieplow i wiedźma Alisa Donnikowa, główni bohaterowie miłosnej intrygi Siergieja Łukianienki.

Z założenia tych dwoje powinno do końca swoich dni dokładać wszelkich starań, by pokrzyżować plany przeciwnego obozu i nie dopuścić do osiągnięcia przez niego przewagi w odwiecznej walce patroli. W normalnych warunkach nie byłiby oni w stanie spojrzeć na siebie z sympatią, nie mówiąc już o zrodzeniu się między nimi uczucia. Los jednak postanowił splatać im okrutnego figla. Gdy pozbawieni swoich magicznych zdolności, trafili jako opiekunowie do tego samego obozu pionierskiego by czystą dziecięcą energią nalałdować swoje utracone siły, nie byli w stanie rozpoznać w sobie nawzajem zażartych wrogów. Miłość spadła na nich jak grom z jasnego nieba. Żadne z nich jej nie szukało ani nie pragnęło. Igorowi zupełnie odpowiadało wesołe, pełne swobody życie kawalera. Alisa podkochiwała się w swoim szefie i nigdy nie podejrzewała, że ktoś mógłby zająć jego miejsce.

Jednak uczucie, które ich połączyło było tak silne, że bez chwili wahania zdecydowali się poświęcić swój dotychczasowy tryb życia by być z ukochaną osobą. Wszystko się skomplikowało, gdy zaczęli odzyskiwać swoje moce i zrozumieli kim w rzeczywistości jest obiekt ich uczuć.

Zakazana miłość. Uczucie, które nigdy nie powinno powinno było się narodzić. Analizując losy bohaterów Łukianienki trudno nie zauważyć analogii z protagonistami dramatu Williama Szekspira *Romeo i Julia*. Podobnie jak para kochanków z Werony Igor i Alisa odkrywają w sobie afekt, które nigdy nie zostanie zaakceptowane przez ich otoczenie. Na gruncie fantazy dwa zwaśnione rody przybierają formę dwóch zwalczających się nawzajem patroli. W obu utworach przypadkowe spotkanie sprowadza na bohaterów zarówno niewysłowioną radość jak i ogromne cierpienie. Rozpacz Julii, wypowiadającej w scenie balkonowej słynną frazę: „Romeo! Czemuż ty jesteś Romeo?” [Shakespeare 2006: 58] jest również rozpaczą Alisy, rozpoznającej w swoim kochanku odwiecznego wroga. Odkrycie to skłania młodą Inną do przemyśleń nad porządkiem otaczającego świata i własną naturą:

Зачем я Темная? Зачем он Светлый? Ведь в каждом из нас – поначалу – намешано и того, и другого... И лишь цепочка случайностей приводит к тому, что мы становимся теми, кто мы есть... Игорь мог быть моим другом, коллегой, Темным... И я... наверное... могла стать Светлой”¹ [Лукьяненко, Васильев: 2008, 124].

Skarga nieszczęsnej więdźmy na niesprawiedliwość świata, którego zimne zasady stają na drodze prawdziwego uczucia, jest echem skargi młodej Capuleti.

W tekście Łukianienki odnajdujemy nie tylko odniesienie do szesnastowiecznego dzieła Szekspira, ale również do tradycji starożytnej, a mianowicie dramatu antycznego. Choć cykl *Patroli* wykazuje cechy literatury typowo współczesnej,

---

¹ Dlaczego jestem Ciemna, dlaczego on jest Jasny? W każdym z nas przemieszane są Ciemność i Światło... I tylko łańcuszek wydarzeń doprowadza do tego, że stajemy się tym, kim się stajemy... Igor mógłby być moim kolegą, Ciemnym, przyjacielem... A ja?... Zapewne mogłabym zostać Jasną (tłum. E. Skórska).

zarówno pod względem języka jak i formy, to w wielu miejscach dostrzegamy inspirację autora dawnymi cywilizacjami. W historii miłości Igora i Alisy doskonale widoczne są elementy wywodzące się ze sztuki starożytnej Grecji. Bezspornie, nad dwojgiem młodych bohaterów zwisa *fatum*. Choć wydaje im się, że posiadają pełną kontrolę nad własnym życiem, to w rzeczywistości mogą jedynie zmierzać w jednym, narzuconym im z góry kierunku, który z każdym krokiem przybliży ich do katastrofy. Wszystkie ich działania i próby przeciwstawienia się złemu losowi są daremne, gdyż dostali się oni pod działanie siły silniejszej od nich. Rolę antycznego boga w powieści Łukianienki przejął Ciemny mag i zwierzchnik Alisy Zawulon. Para młodych Innych jest dla niego jedynie pionkami na szachownicy odwiecznej walki Światła i Ciemności. Starannie przygotował on plan pozbycia się niewygodnego dla niego maga Światła nie wahając się poświęcić w tym celu życia swojej oddanej pracownicy. Niestety zakochani zdali sobie z tego sprawę dopiero wtedy, kiedy było już zbyt późno, by spróbować się przeciwstawić narzuconemu przeznaczeniu.

W utworze występuje również motyw *hamartii*. Wina tragiczna jest udziałem Igora. Rozpoznając w Alisie wiedźmę Tiepłow daje się ponieść emocjom. Nie podejmuje on próby wyjaśnienia zaistniałej sytuacji. Przyjmuje za prawdziwą pierwszą wersję, którą podsuwa mu otumaniony umysł – został oszukany i wykorzystany przez siły Ciemności. Mężczyzna nie jest w stanie uwierzyć w zapewnienia towarzyszki, iż nie miała ona złych zamiarów i jest tak samo zaskoczona i przerażona jak i on. Alisa nie chce konfliktu. Niestudne oskarżenia ukochanego sprawiają jej ból, nie jest ona jednak w stanie go nienawidzić i jest gotowa poświęcić własne szczęście w zamian za jeden czuły gest z jego strony:

Я все равно тебя люблю, сволочь, гад, светлая скотина, дубина добродушная, кретин надежный! Все равно! Пусть три дня назад мы стояли друг против друга и мечтали об одном – уничтожить врага. Пусть между нами пропасть, которую никто и никогда не преодолет! Ну пойми же ты, я люблю тебя! [...] Ну подойди ты ко мне, [...] обними, и мы заплачем вместе, и не надо будет слов, и я уеду к чертовой матери, к Завулону

в Москву, под крылышко довольной Лемешевой... а хочешь, я уйду из Дневного Дозора? Хочешь? Я не перестану быть Темной, это не в моей власти, и не хочу я этого, но я выйду из бесконечной войны Тьмы и Света, я буду просто жить, даже с людишек ничего брать не буду, и пусть ты все равно не захочешь быть со мной, я даже этого не прошу, лишь оставь память о том, что мы любим друг друга!² (Лукьяненко, Васильев: 2008, 126-127).

Igor był jednak zbyt zaślepiiony żeby zrozumieć prawdziwe intencje Alisy. Wszedł on ślepo w sam środek zastawionej przez Zawulona pułapki i nic już nie było w stanie zatrzymać nadejścia tragicznego finału.

Kiedy Igor wyzywa Alisę na magiczny pojedynek młoda wiedźma widzi przed sobą jedynie dwa wyjścia z zaistniałej sytuacji:

Я могу отказаться. Вернуться в Москву, униженная и обесчещенная, с клеймом уклонившейся от поединка... каждый вшивый волкулак будет плевать мне вслед... Еще я могу попытаться убить Игора. Собрать столько Силы, чтобы суметь ему противостоять...³ (Лукьяненко, Васильев: 2008, 132).

Oba z nich są dla niej nie do przyjęcia, gdyż дума, wynikająca z jej miłości do samej siebie, nie pozwala jej stracić twarzy i odmówić udziału w pojedynku, natomiast miłość, którą darzy Igora uniemożliwia jej wyrządzenie mu jakiegokolwiek krzywdy. Dostrzegamy tutaj swojego rodzaju *konflikt tra-*

---

² Ja też cię kocham, ty Jasny draniu, dobroduszny tępaku, pewny kretynie! Mimo wszystko cię kocham! Mimo że trzy dni temu staliśmy przeciwko sobie i marzyliśmy tylko o jednym – żeby się nawzajem zniszczyć. Kocham cię. Choć między nami jest przepaść, której nikt nigdy nie pokona. Zrozum, że cię kocham! [...] Podejdz do mnie [...] obejmij mnie i rozplączemy się oboje, i słowa nie będą potrzebne, a ja wyniosę się stąd do diabła, do Zawulona i Moskwy, pod skrzydła zadowolonej Lemieszowej... Chcesz, to odejdz z Dziennego Patrolu? Chcesz? Nie przestanę być Ciemną, to nie w mojej mocy, nie chcę tego, ale usunę się z odwiecznej wojny Ciemności i Światła, będę po prostu żyć, nie będę nic brać z człowieczków, a jeśli mimo to nie zechcesz być ze mną – bo nawet o to nie proszę – zostaw mi tylko pamięć o naszej miłości (tłum. E. Skórska)!

³ Owszem, mogę odmówić. Wrócić do Moskwy, poniżona i pozbawiona czci, z piętnem tej, która uchylała się przed pojedynkiem. I każdy zawszony wilkołak będzie spluwał na mój widok. Mogę też spróbować zabić Iгора. Zebrać tyle Siły, by dać odpór (tłum. E. Skórska).

giczny. Bohaterka staje przed wyborem pomiędzy utratą honoru a walką na śmierć i życie z ukochanym mężczyzną. Oba rozwiązania są złe, gdyż w obu przypadkach dziewczyna będzie zmuszona do unicestwienia części siebie samej. Jednakże, Alisa osiąga coś co nie mogło być udziałem żadnego z bohaterów antycznych – odnajduje trzecią drogę, którą wskazuje jej serce. Dziewczyna postanowiła przyjąć wyzwanie, ale nie podejmować walki. Chce poświęcić życie by ocalić ukochanego. Jej altruistyczna postawa przypomina ofiarę Chrystusa, który zdecydował się umrzeć za ludzkość, którą ukochał bezwarunkowo, choć został przez nią wyszydzony i odrzucony.

Życie to najcenniejsza wartość, która istnieje na świecie, dlatego każda istota – czy to roślina, czy zwierzę, czy człowiek – stara się je chronić i zachować wszelkimi możliwymi sposobami. Dlatego też, nie można podważyć faktu, iż „nikt nie ma większej miłości od tej, gdy ktoś życie swoje oddaje za przyjaciół swoich” [J 15, 13]. Wydawałoby się, że Alisa, będąc Ciemną, nie może być zdolna do przeżywania czystego, głębokiego afektu. Należy być jednak świadomym tego, iż to, że Donnikowa stoi po stronie Ciemności nie oznacza wcale, że jest ona zła. Łukianienko nie utożsamia pojęć Światła i Ciemności z pojęciami Dobra i Zła. Różnica pomiędzy Jasnymi i Ciemnymi Innymi polega na tym, że pierwsi na najwyższym miejscu stawiają dobro ludzi, podczas gdy ich adwersarze troszczą się głównie o własne potrzeby. Jednakże i jedni i drudzy są zdolni do popełniania zarówno szlachetnych jak i haniebnych uczynków. Alisa, jak każda szanująca się wiedźma, była skłonna do drobnych podłości i czynów, które przez większość społeczeństwa byłyby uznane za gorsze, z drugiej jednak strony, troszczyła się o tych, którzy byli jej bliscy i przeciwstawiała się niepotrzebnemu okrucieństwu, nie tylko w stosunku do ludzi, ale również do zwierząt. Jej kobiecą wrażliwość doskonale ukazuje scena w której przeszkodziła ona ochroniarzowi Dziennego Patrolu w znęcaniu się nad pochwyconą w budynku myszką:

Я опустила руку, подхватила оцепеневшую от страха мышь. Крошечный пушистый комочек дрожал у меня на руке, я легонько дунула и прошептала нужное слово.

Мышь перестала дрожать, потом вытянулась на ладони и уснула⁴ (Лукьяненко, Васильев: 2008, 33).

Choć Ciemni są zdolni do postępowania w sposób szlachetny, to ich dobroduszość kończy się w tym miejscu, gdzie mogłaby ona zaszkodzić ich własnym interesom. Jak więc ktoś taki może być zdolny do altruizmu? Odpowiedź odnajdujemy w wewnętrznym monologu Alisy skierowanym do Igora:

Я – Темная! Я – не могу быть другой! Я – люблю лишь себя в этом мире! Но сейчас ты – часть меня. Большая часть. Главная часть⁵ (Лукьяненко, Васильев: 2008, 127).

Kiedy nierozzerwalna więź połączyła Jasnego maga z młodą wiedźmą, jej troska o siebie samą rozciągnęła się również na niego. Jego dobro stało się dla niej równie ważne jak własne. Spotkanie z Igorem uświadomiło Alisie, że możliwe jest dla niej przedłożenie czyjśgo szczęścia ponad własne i pokazało na czym polega prawdziwa miłość. Doświadczenie tego niezwykłego uczucia w jednej krótkiej chwili zdołało przetransformować cały jej system wartości i spojrzeć na świat innymi oczami. Jak zauważa Artur Schopenhauer:

...nawet u człowieka nikczemnego miłość stanowi jasny epizod życia; ona go podnosi nad niego samego, nadaje jego żądzom i postępkom jakiś charakter idealny i bezinteresowny (Schopenhauer: 2015).

W przeciwieństwie do szekspirowskiej Julii, Alisa nie mogła odrzucić tego co stało na drodze jej uczucia. Młoda Capuleti była gotowa dla ukochanego wyrzec się „swojego rodu” (Shakespeare: 2006, 58), Donnikowa jednak nie mogła zanegować swojej natury. Stawszy się Ciemną musiała pozostać nią już do końca swoich dni. Alisa nie była w stanie zmienić raz dokonanego wyboru, mogła jednak dokonać kolejnego. Decydując się na złożenie siebie w ofierze, wiedźma wyrwała się z tragicznego kręgu i tracąc życie tak naprawdę je zachowała,

⁴ Opuściłam rękę i podniosłam oszalałą z przerażenia mysz. Mały, puszysty kłębuszek drżał na mojej dłoni. Leciutko dmuchnęłam i wyszeptalam odpowiednie słowo. Mysz przestała drzeć, wyciągnęła się na dłoni i usnęła (tłum. E. Skórska).

⁵ Jestem Ciemną. Nie umiem być inna. Kocham tylko siebie! Ale teraz ty jesteś częścią mnie. Dużą częścią. Najważniejszą częścią (tłum. E. Skórska).

gdyż poświęcając swój ziemski byt, ocaliła swoje duchowe *ja*, czyli to co w każdym człowieku najistotniejsze i najcenniejsze. Mogła to osiągnąć dzięki sile, którą dało jej uczucie do Jasnego maga. Wszak „miłość możemy zdefiniować jako chęć (życzenie) najlepszego bycia dla tego, kogo się kocha” (Sobota: 2013, 450). Tego właśnie chciała Alisa dla Igora. Niestety jej poświęcenie okazało się daremnym, gdyż nie przyniosło jej ukochanemu szczęścia, a jedynie pustkę i cierpienie.

„Mam tak wiele, a uczucie dla niej pochłania wszystko; mam tak wiele, a bez niej wszystko staje się niczym” (Wiki-cytaty) – te słowa Wertera Goethego doskonale oddają stan ducha Igora po utracie Alisy. Po śmierci ukochanej wszystko straciło dla niego sens.

Книги не читаются, напиваться не хочется, общаться с кем-то... тоже. Включаю телевизор и смотрю... часов до трех ночи. Утром встаю и включаю снова⁶ (Лукьяненко, Васильев: 2008, 322),

zwierzał się zatroskanemu przyjacielowi. Po tym co się zdarzyło mężczyzna nie potrafił już powrócić do dawnego życia. To co niegdyś sprawiało radość i dawało satysfakcję przestało mieć dla niego jakiegokolwiek znaczenie. Tęsknota i poczucie winy w stosunku do ukochanej wywołały u niego apatię i wyalienowanie z otaczającego świata. Towarzysz Iwana zupełnie nie potrafił zrozumieć jego postępowania.

[Ты] должен понимать, сколько у нее на руках крови? Сколько зла за ее спиной? Я сам с ней сталкивался не-сколько раз! С ее подачи срывались наши операции, она... она верно заслуживала Завулону...⁷ (Лукьяненко, Васильев: 2008, 326), perswadował.

Te słowa nie wywarły jednak na Tiepłowie większego wrażenia. Zdążył on już wcześniej zapoznać się z pełną listą grzechów młodej wiedźmy, z wszystkimi okropnościami jakich się

⁶ Nie mogę czytać książek, nie mam ochoty ani na alkohol, ani na rozmowy. Włączam telewizję i oglądam do trzeciej w nocy... Wstaję rano i włączam znowu (tłum. E. Skórska).

⁷ Więc musiałeś zrozumieć, ile krwi było na jej rękach! Ile zła na jej koncie! Stykałem się z nią kilka razy, przez nią załamywały się nasze operacje, ona... ona na pewno przysłużyła się Zawulonowi... (tłum. E. Skórska).

w swoim krótkim życiu dopuściła. Odpowiedział więc jedynie ze smutkiem:

Ты забыл добавить, что она была подстилкой Завулона [...]. Что глава московских Темных очень любил заниматься с ней сексом в сумеречном облике, что она участвовала в шабашах с жертвоприношениями и в групповых оргиях⁸ (Лукьяненко, Васильев: 2008, 326).

Mimo, iż postępowanie Alisy napawało go wstrętem nie potrafił jej znienawidzić. Miłość okazała się silniejsza niż przekonania i światopogląd.

Nieświadomość faktu, iż Alisa była Ciemną, spowodowana czasową utratą zdolności Innego, pozwoliła Igorowi spojrzeć na nią wzrokiem pozbawionym uprzedzeń i dostrzec jej prawdziwą naturę.

Для меня она была другой [tłumaczył przyjacielowi]. Дерганой и несчастной девчонкой, которая очень хочет кого-то полюбить. Которая в первый раз полюбила сама. Девочкой, которую, на нашу беду, первой заметили Темные. И подобрали для инициации тот момент, когда в ее душе было больше Тьмы, чем Света. С девочками-подростками это проходит очень легко – ты же знаешь. А дальше все было очень просто. Сумрак выпил из нее всю доброту. Сумрак превратил ее в то, чем она стала⁹ (Лукьяненко, Васильев: 2008, 326).

Tępłow, z jednej strony nie może wybaczyć ukochanej tego, że była wiedźmą, z drugiej jednak nie potrafi o niej zapomnieć i tęskni za jej bliskością. Oskarżony o to, że stworzył w umyśle wyidealizowany wizerunek Ciemnej, który przysłonił mu rzeczywisty obraz sytuacji, odpowiada krótko:

---

⁸ Zapomniałeś jeszcze dodać, że z nim spała [...] Oraz że Alicja uczestniczyła w sabatach ze składaniem ofiar, a także w orgiach (tłum. E. Skórska).

⁹ Gdy ją zobaczyłem, była inna. Zamotana, nieszczęsna dziewczynka, która bardzo chce kogoś pokochać. Która po raz pierwszy sama pokochała. Dziewczynka, którą na nasze nieszczęście jako pierwsi dostrzegli Ciemni. I wybrali dla inicjacji chwilę, gdy w jej duszy więcej było Ciemności niż Światła. Z nastolatkami to nie jest trudne, sam wiesz. A potem poszło jak po maśle. Zmrok wypił z niej całą dobroć. Zmrok przemienił ją w to, kim się stała.

Я люблю ее такой, какой она стала, потеряв способности Иной. Освободившись, пусть на миг, от этой серой паутины¹⁰ (Лукияненко, Васильев: 2008, 326-327).

Gdyby Igor i Alisa byli zwykłymi ludźmi ich miłość mogłaby rozkwitnąć i przerodzić się w udany, szczęśliwy związek. Niestety ich uczuciu został ofiarowany równie krótki czas jak mitycznemu kwiatowi paproci. Gdy przeżywali oni swoją pierwszą i zarazem ostatnią wspólną noc nad ich głowami zbierały się już ciemne chmury. Będąc przedstawicielami dwóch zwalczających się nawzajem sił nie mogli być razem. Nie potrafili jednak żyć bez siebie nawzajem. Łącząca ich więź była tak silna, że nie zdołała rozerwać jej śmierć. Po odejściu Alisy Igor nie potrafił powrócić do swojego dawnego życia. Pustka jaka powstała w jego sercu po utracie ukochanej nie dawała się niczym zapełnić. Nie mogąc znieść rozłąki Jasnny mag postanowił podążyć za swoją wybranką do świata umarłych, niczym Orfeusz schodzący do Hadesu w poszukiwaniu Eurydyki. W przeciwieństwie do mitycznego bohatera nie miał on możliwości przywrócenia najdroższej kobiecie życia. Chciał jedynie by jej los stał się również jego losem w myśl zasady, iż „тот, кто любит, должен разделить участь того, кого он любит”¹¹ (Булгаков: 2010, 405).

Pozornie wydawać by się mogło, że Igora i Alisę łączy jedynie fizyczny pociąg. Nie może być wszak poważnym uczucie dwojga ludzi, którzy znają się zaledwie od kilku dni, wymienili między sobą jedynie parę zdań i praktycznie nic o sobie nie wiedzą. Powszechnym jest przekonanie, iż do stworzenia silnej więzi potrzebny jest czas, dobre poznanie partnera i przejście z nim przez chociażby jedną trudną sytuację. Jednakże literatura daje wiele przykładów na to, że miłość od pierwszego wejrzenia może być równie trwała, a nawet trwalsza, niż pielęgnowanie latami uczucie. Można tutaj wymienić chociażby parę kochanków z Werony, Mistrza i Małgorzatę, czy tolkienowskich Berena i Lúthien. Są to przykłady miłości, która, podobnie jak namiętność, rodzi się z iskry przeskakującej pomiędzy dwoma osobami w chwili ich pierwszego spo-

¹⁰ Kocham ją taką, jaką się stała, tracąc zdolności Innej, uwalniając się, choć na chwilę, z tej szarej pajęczyny (tłum. E. Skórska).

¹¹ Ten, który kocha, powinien dzielić los tego, kogo kocha.

tkania. W przeciwieństwie jednak do namiętności nie gaśnie krótko po zaspokojeniu żądzy, lecz przeradza się w wieczny płomień, którego nie jest wstanie ugasić nawet śmierć jednego z kochanków. Chociaż namiętność sama w sobie jest doznaniem pustym i przynoszącym człowiekowi więcej szkody niż pożytku, to jest ona nieodłącznym elementem miłości pomiędzy mężczyzną a kobietą, który scala ich związek i pozwala im doświadczać siebie nawzajem zarówno w fizycznym, jak również w duchowym planie. Według Artura Schopenhauera

miłość, jakkolwiek wzniosłą wydawać się może, spoczywa cała w instynkcie płciowym. Jest ona tylko bardziej określonym, specjalnym i ściśle osobniczym dążeniem płciowym (2015).

Choć jego opinia zawiera w sobie wiele prawdy, to sprowadzanie miłości jedynie do kategorii instynktu płciowego powoduje jej wulgaryzowanie. Z drugiej jednak strony, wywodząca się z renesansu koncepcja miłości platonicznej stanowi zbyt wysokie uwznioślenie więzi pomiędzy dwojgiem ludzi i pozbawia ją esencjonalnych elementów. Prawda leży pośrodku. Romantyczna miłość, aby była autentyczną i trwałą, musi zawierać w sobie elementy zarówno duchowości jak i fizyczności.

Analizując miłość romantyczną musimy mieć świadomość, iż jest ona „charakteryzowana przez ideologię spontaniczności”, co oznacza, iż więź pomiędzy dwojgiem ludzi wiązuje się samoistnie, bez świadomego udziału z ich strony. Ponadto, jest ona „prowokowana pociągami fizycznym, bliskością materialną dwóch ciał”. Co więcej, „miłość romantyczna zakłada podejście bezinteresowne, to znaczy zupełne rozdzielenie sfery działania instrumentalnego i sfery uczuć oraz emocji” (Bendyk: 2009). Takie właśnie uczucie połączyło Igora i Alisę – zupełnie nieoczekiwane i nieposzukiwane przez żadne z nich, wzbudzające potrzebę fizycznej bliskości i nakierowane na dawanie bez pragnienia otrzymania czegoś w zamian. Dowodem na to, że to ich więź nie opierała się jedynie na namiętności jest fakt, iż ich wzajemny sentyment nie zniknął gdy rozpoznali w sobie odwiecznych wrogów. Nie zważając na wszystko co ich dzieliło, pragnęły być razem, choć

zdawali sobie sprawę z tego, że w świecie, w którym żyli było to niemożliwe.

Alisie jest łatwiej zachować spokój w zaistniałej sytuacji, gdyż

...каждый Тёмный имеет свой собственный смысл жизни, не связанный ни с человечеством, ни с Тьмой (Межиева, Конрадова: 2006, 27).

Do momentu poznania Igora sens życia Donnikowej zawierał się w zaspokajaniu własnych zachcianek i zachowaniu wysokiej pozycji w Patrolu. Gdy w jej sercu zrodziła się miłość, to ona stała się esencją jej istnienia. Z kolei Tiepłow nie potrafi poświęcić swoich ideałów na rzecz uczucia do wiedzy. Mimo, iż kocha Alisę, postrzega ją jako uosobienie zła i zagrożenie dla ludzkości. Dlatego właśnie wyzywa ją na magiczny pojedynek. W swoim postępowaniu mężczyzna kieruje się nie sercem lecz rozumem. Poświęca ukochaną w nadziei, że w ten sposób uczyni świat odrobinę lepszym. Swym postępowaniem przypomina mickiewiczowskiego Konrada Wallenroda, który przedkłada obowiązek względem ojczyzny ponad szczęście własne i wybranki serca. Igor wypełnia swoją powinność, nie jest już jednak stanie dłużej służyć Światłu. Przytłacza go poczucie winy, że nie zdołał znaleźć sposobu na ocalenie Alisy. Tych dwoje nie mogło żyć razem, a bez siebie nawzajem nie potrafiło. Dla takich par istnieje tylko jedna droga, droga na końcu której czeka śmierć.

Śledząc losy omawianej pary kochanków nie można nie dostrzec faktu, iż stanowią oni jakby personifikację pochodzącego z antycznej filozofii chińskiej symbolu równowagi *yin-yang*. Igor utożsamia element yang, związany ze światłem i męskim aspektem natury. Symbolizuje go kolor biały, który można również powiązać z Jasnymi Innymi. Yang odpowiada za dzień – który jest porą Jasnych – i oznacza siłę, aktywność i ekstrawersję – cechy dominujące w charakterze Tiepłowa. Jego żywiołem jest ogień, kojarzący się, za sprawą mitu o Prometeuszu, z troską o ludzkość, która jest głównym zadaniem Nocnego Patrolu. Odpowiada mu dusza *hun*, związana z racjonalnym myśleniem, które w przypadku Igora wyraża się przedłożeniem obowiązku nad pragnienie serca.

Z kolei Alisa związana jest z żeńskim pierwiastkiem yin oznaczającym zaciemnienie i reprezentowanym przez czerń – kolor Ciemnych Innych. Symbolizuje on bierność, w przypadku Donnikowej wyrażającą się brakiem podjęcia walki z ukochanym oraz chłód i smutek – cechy związane z naturą młodej Ciemnej. Odpowiada mu żywioł ziemi, z której wiedzmy czerpią swoją moc. Yin powiązany jest z duszą *po*, odpowiedzialną za powstawanie emocji. To właśnie emocjami kieruje się Alisa postanawiając poświęcić swe życie dla tego, którego pokochała.

Yin i yang są ze sobą ściśle powiązane. Choć są siłami przeciwnymi nie wykluczają się nawzajem a wzajemnie się uzupełniają. Natura oparta jest na przeciwieństwach – dzień i noc, lato i zima, życie i śmierć... Ciągła zmiana tych stanów wprawia świat w ruch i zapewnia zachowanie równowagi niezbędnej do prawidłowego funkcjonowania wszechrzeczy. Igor i Alisa również stanowią swoje przeciwieństwa: po pierwsze będąc mężczyzną i kobietą, po drugie Jasnym i Ciemną. Diametralnie różne są również ich charaktery. Tiepłow jest wesoły i towarzyski, niewiele potrzeba mu do szczęścia, jego głównym celem życiowym jest troska o dobro ludzkości, a ważne decyzje podejmuje podążając za głosem rozumu. Z kolei Donnikowa najlepiej czuje się we własnym towarzystwie, lubi wygodne życie i troszczy się jedynie o siebie, a w swoim postępowaniu często kieruje się emocjami. Wszystkie te różnice nie wytwarzają bariery pomiędzy kochankami, a wręcz przeciwnie, skłaniają ich ku sobie i pozwalają stworzyć jedną spójną całość. Tak jak yin i yang podtrzymują się wzajemnie, tak mężczyzna i kobieta, w akcie płciowym, wymieniają się nawzajem swoją energią przekazując w ten sposób partnerowi nowe siły. Elementy yin i yang nie są jednorodne – zawsze część yin znajduje się w yang, a część yang znajduje się w yin. Podobnie jak niejednorodne są natury dwojga omawianych bohaterów. Igor, choć jest sługą Światła, posiada w sercu mrok, który popycha go do zabicia ukochanej kobiety. Natomiast Alisa, choć służy Ciemności, odkrywa w sobie iskrę altruizmu, która pozwala jej oddać życie za najbliższego człowieka. Niestety jej poświęcenie nie było wstanie ocalić Jasnego maga, gdyż tak jak yin i yang są od siebie współzależne, tak para kochanków nie mogła istnieć

bez siebie nawzajem, dlatego też, w niedługim czasie Igor podążył w ślad za wybranką swojego serca.

Tak silna więź nie rodzi się pomiędzy każdą parą zakochanych. Wielu ludzi przez całe życie poszukuje tej jedynej, prawdziwej miłości i nigdy jej nie odnajduje. Pozostają oni samotni lub ciągle zmieniają partnerów, czując, że w każdym ze związków brakuje czegoś istotnego. Jest to związane z archetypami *animy* i *animusa* wprowadzonymi przez Carla Gustava Junga. Stanowią one elementy, które są zarazem przeciwieństwami i dopełnieniami danej osoby. Anima to kobiecy aspekt psychiki mężczyzny, wyrażający ideał kobiety istniejący w męskiej nieświadomości. Odpowiednio, animus jest męskim aspektem psychiki kobiecej, związanym z ideałem mężczyzny istniejącym w nieświadomości kobiety. Ta koncepcja pokrywa się z ideą yin i yang, która również sygnalizuje istnienie w każdym mężczyźnie pierwiastka kobiecego, a w każdej kobiecie pierwiastka męskiego. Dla stworzenia harmonijnego związku niezbędna jest zbieżność tych elementów. To właśnie przy spotkaniu dwojga ludzi uosabiających podświadome ideały drugiej strony rodzi się miłość od pierwszego wejrzenia. Taka sytuacja miała miejsce w przypadku Igora i Alisy. Młoda wiedźma okazała się być animą Tiepłowa, a Jasny mag animusem Donnikowej. Jako mężczyzna i kobieta oraz sługa Światła i Ciemności stanowili oni dwie przeciwstawne sobie części jednej spójnej całości, prezentując jednocześnie sens koncepcji Junga i ucieleśniając symbolikę yinyang.

Idea przedstawiająca mężczyznę i kobietę jako dwie połówki jednej całości wywodzi się z czasów antycznych. Przyczyna dążenia tych dwóch odmiennych płci do ponownego zjednoczenia ukazana jest w micie o *androgynach* zawartym w *Uczcie* Platona. Zgodnie z podaniem, w dawnych czasach ziemię zamieszkiwała rasa ludzi będących hermafrodytami. Posiadali oni po cztery ręce, cztery nogi, dwie głowy i dwie pary narządów płciowych. Byli bardzo silni i tak zadufani w sobie, że poważyli się zaatakować siedzibę bogów – Olimp. Zeus nie chcąc ich unicestwić wymyślił dla nich inną karę – poprzecinał androgynów na pół. Ich męskie i żeńskie części porozbiegały się w różne strony w poszukiwaniu swoich utraconych połówek (Woodard: 2007, 225). Legenda ta

jest podparciem dla teorii głoszącej, iż miłość romantyczna nie może zrodzić się z przyjaźni i wzajemnej troski, gdyż jest ona predestynowana i może stać się udziałem jedynie dwojga przeznaczonych sobie ludzi. Wydawało by się, że odnalezienie swojej drugiej połówki powinno przynosić człowiekowi szczęście, niestety, w wielu przypadkach, jakby za sprawą przekleństwa bogów, otaczający świat nie pozwala kochankom na zjednoczenie, zmuszając ich do wegetacji z dala od obiektu swoich uczuć (za przykład mogą tu posłużyć losy Pieczorina i Wiery przedstawione w *Bohaterze naszych czasów* Michaiła Lermontowa, czy Heathcliffa i Katarzyny z *Wichrowych Wzgórz* Emily Brontë), bądź wyrzeczenia się ziemskiego życia (*Romeo i Julia*, *Mistrz i Małgorzata*). Drugi z wariantów staje się udziałem Igora i Alisy. Odeszli oni w Zmrok i – jak dowiadujemy się z czwartej części cyklu *Patrol* Łukianienki (*Ostatni Patrol*) – zdołali się tam nawzajem odnaleźć. Nie zaznali jednak w tym dziwnym świecie szczęścia i dopiero ostateczna śmierć przyniosła kres ich udrękom.

Wyjaśnienia tego fenomenu można doszukiwać się w filozofii Schopenhauera, który uważał, iż:

Istnienie ludzkie bynajmniej nie ma charakteru daru, natomiast jest w każdym calu zaciągniętym długiem. Ściąganie go następuje w postaci ustanowionych przez to istnienie palących potrzeb, dręczących pragnień i bezmiernej nędzy. Na spłatę tego długu potrzeba z reguły całego życia, ale umorzono zostają przez to tylko odsetki. Spłata kapitału dokonuje się przez śmierć [Wikicytaty].

Na podstawie tych słów wnioskować można, iż prawdziwa miłość daje człowiekowi tak wiele szczęścia, że zaciągnięty przez niego dług staje się zbyt ogromny i jego spłata musi zostać przyspieszona. Twierdzenie to jest również zgodne z koncepcją yinyang, zakładającą dążenie świata do utrzymania stanu równowagi. Tak więc, jeśli ktoś doświadczył ogromnego szczęścia, spadnie na niego równie wielkie cierpienie. Radość i smutek przeplatają się wzajemnie tworząc tapiserię losu człowieka. Tak jak po dniu następuje noc, a po życiu śmierć, dobre chwile zastępowane są przez chwile złe, jednakże, każdy ból ma swoje jasne strony, a w każdej radości kryje się cień. Odnalezienie miłości może okazać się końcem

życiowej drogi zamiast jej początkiem. Dramatyczna sytuacja może rozbudzić w człowieku szlachetność, o którą nigdy on siebie nie podejrzewał. Cierpienie i śmierć mogą charakteryzować się uderzającym pięknem, dowodem na co jest fakt, iż były one opiewane przez dzieła mistrzów literatury wszystkich krajów i epok. Stanowią one również motyw przewodni w historii Igora i Alisy. Jednakże, centralne miejsce w ich opowieści zajmuje miłość.

Miłość to uczucie pochodzące jakby z innego świata. Nie zważa nona na zasady panujące w naszej rzeczywistości, rządzi się jedynie własnymi prawami. Jest ponad wszelkimi podziałami, gdyż istnieje po to, by łączyć, a nie by dzielić. Ta prawda objawia się Alisie gdy poznaje ona Igora. Młoda wiedźma odkrywa, iż: „Любовь – она над Тьмой и Светом” (Лукьяненко, Васильев: 2008, 126), a „Свет и Тьма. Добро и Зло. Это лишь слова”¹² (Лукьяненко, Васильев: 2008, 127). Ludzie nie potrafią obejść się bez słów. Jeśli nie wyjaśni im się czegoś bardzo dokładnie nie zrozumieją. W ludzkim świecie wszystko musi posiadać swoją nazwę, miejsce, określony zespół cech, których nie należy poddawać pod wątpliwość. Miłość nie lubi zbędnych słów. Dwojgu zakochanych do szczęścia wystarcza swoją obecność, a wszystko co chcą sobie nawzajem przekazać mogą wyczytać w oczach partnera. Co więcej, miłość nie rozgranicza pomiędzy członkami różnych klanów, narodów, kultur, wyznawcami różnych światopoglądów. Dla niej wszyscy są równi.

W miłości jest coś arystokratycznego i twórczego, głęboko indywidualnego, poza kategorią rodu, poza prawem, poza normami [...]. Miłość znajduje się w jakimś innym planie bytu, nie w tym, w jakim żyje i urządza się rodzaj ludzki” (Bendyk: 2009).

Dla Igora i Alisy rodzące się pomiędzy nimi uczucie jest zarazem przekleństwem jak i błogosławieństwem. Choć wyklucza ich ono ze społeczności, w których do tej pory egzystowali, to pozwala lepiej poznać samych siebie i spojrzeć z innej perspektywy na otaczający ich świat. Dzięki miłości przestają oni odnosić się do rzeczywistości w sposób jaki wpoili im ich

---

¹² Bo miłość stoi ponad Ciemnością i Światłem. Światło i Ciemność. Dobro i zło. To tylko słowa (tłum. E. Skórska).

mentorzy i zaczynają postrzegać rzeczy takimi jakimi są naprawdę. Odkrywają, znany przez każde dziecko fakt, iż „dobrze widzi się tylko sercem. To, co najważniejsze, jest niewidzialne dla oczu” (Exupéry: 98).

Losy Tiepłowa i Donnikowej są ze sobą bardzo ściśle powiązane. Wszystko zaczyna się od konfliktu, w którym nie wiedząc o tym, walczą przeciwko sobie w dwóch rywalizujących Patrolach. W wyniku tego starcia oboje tracą moce Innych i zostają odesłani na rekonwalescencję do tego samego obozu pionierskiego. Pozbawieni siły nie potrafią rozpoznać w sobie nawzajem odwiecznych wrogów, jednak podświadomie wyczuwają, że oboje są inni niż reszta otaczających ich ludzi i ten fakt sprawia, że zaczynają się sobą nawzajem interesować. Każde z nich odnajduje w ukochanym dopełnienie swojej istoty, swoją drugą połowę. Uczucie, które się między nimi rodzi sprawia, iż są gotowi zmienić swoje dotychczasowe życie, by móc troszczyć się o tą drugą osobę i cieszyć się jej bliskością. Ich krótkotrwałe szczęście kończy się, gdy po odzyskaniu nadprzyrodzonych zdolności uświadamiają sobie, że pokochali osobę, z którą nie powinny ich łączyć żadne przyjacielskie stosunki. W tym momencie wyrasta pomiędzy nimi przepaść, którą można pokonać jedynie rzucając się w jej czeluść lub wznosząc się ponad nią. Niestety zabrakło im skrzydeł by skorzystać z drugiej możliwości. Zniknęli oboje w otchłani, z której nie było już powrotu. Była to kara, którą wymierzył im świat za to, że nie podporządkowali się jego zasadom i złamali tabu. Choć za odnalezienie swojej drugiej połówki musieli zapłacić życiem, to zyskali coś w obliczu czego nawet śmierć staje się mała i niewiele znacząca. Połączyła ich więź, od której nie istnieje nic silniejszego i piękniejszego, gdyż

miłość cierpliwa jest, / łaskawa jest. / Miłość nie zazdrości,
/ nie szuka pokłasku, / nie unosi się pychą; / nie dopuszcza
się bezwstydu, / nie szuka swego, / nie unosi się gniewem, /
nie pamięta złego; / nie cieszy się z niesprawiedliwości, /
lecz współweseli się z prawdą. / Wszystko znosi, / wszystkiemu
wierzy, / we wszystkim pokłada nadzieję, / wszystko
przetrzyma. / Miłość nigdy nie ustaje (1 Kor: 13, 4-8).

Posiada ona tak wielką siłę, że nic nie jest w stanie jej zaszko-
dzić. Uczucie Igora i Alisy przetrwało najcięższą próbę, co jest
dowodem na to, iż było ono prawdziwe i wieczne.

W historii miłości Igora i Alisy odnajdujemy liczne
nawiązania do tradycji różnych kultur i epok. Opowieść zbu-
dowana jest na elementach tragedii antycznej – bohaterowie
zostają uwikłani w intrygę potężnej siły, która tak kieruje ich
losami, by doprowadzić ich do zguby. Nie mogą oni w żaden
sposób uchronić się przed złym losem, który jest im przezna-
czony. Tiepłow i Donnikowa znajdują się w położeniu przy-
pominającym sytuację kochanków z Werony. Stają się oni
innymi Romeem i Julią, ich nowszą wersją, dostosowaną do
gustu współczesnego czytelnika. Co więcej, stanowią oni ucie-
leśnienie antycznych chińskich symboli yin i yang. Będąc
swoimi naturalnymi przeciwieństwami, jako mężczyzna i ko-
bieta oraz sługa światła i adeptka ciemności, nawzajem się
uzupełniają i tworzą wspólnie jedną spójną całość. Obok ele-
mentów kultury starożytnej Grecji i taoizmu odnajdujemy w
utworze również wzorce chrześcijańskie. Decyzja Alisy
o poświęceniu swojego życia, by ocalić ukochanego, który się
jej wyrzekł, przywołuje skojarzenie z ofiarą Chrystusa, godzą-
cego się ponieść śmierć z rąk ludzkości, którą miłował. Nie
zabrakło tu również elementów psychologii analitycznej Jun-
ga, wyrażających się w przywołaniu stworzonych przez niego
archetypów psychiki – animy i animusa. Wszystkie te przy-
kłady wskazują na intertekstualny charakter utworu, czerpią-
cego z dorobku różnych kultur i dziedzin nauki. Jednakże, w
powieści Łukianienki i Wasiliewa najważniejszą rolę odgrywa
nie tradycja dawnych epok tylko motyw miłości ro-
mantycznej. Jest to temat ponadczasowy, poruszany przez
twórców wszystkich kultur i epok, choć często marginalizo-
wany w utworach należących do gatunku fantasy. Tymcza-
sem, w fabule *Dziennego Patrolu* zajmuje on centralne miej-
sce. Twórcy powieści podkreślają nadrzędną rolę jaką posiada
miłość w życiu każdego człowieka i jej potęgę, której nie jest
w stanie skruszyć nawet śmierć.

Bibliografia

- Shakespeare, W. 2006. *Romeo i Julia, Hamlet, Makbet*. Kraków: Wydawnictwo Znak.
- Лукьяненко, С., Васильев, В. 2008. *Дневной Дозор*. Москва: Аст: Хранитель.
- Biblia*: J 15, 13; 1 Kor 13, 4-8.
- Schopenhauer, A. 2015. *Psychologia miłości*. Białobrzegi: Masterlab (książka elektroniczna).
- Sobota, D. R. 2013. *Źródła i inspiracje Heideggerowskiego pytania o bycie. Tom 2: Filozofia życia, filozofia religii i filozofia egzystencji*. Bydgoszcz: Fundacja Kultury Yakiza.
- https://pl.wikiquote.org/wiki/Cierpienia_młodego_Wertera
- Булгаков, М. 2010. *Мастер и Маргарита*. Москва: Эксмо.
- Bendyk, E. 2009. *Miłość, wojna, rewolucja. Szkice na czas kryzysu*. Warszawa: Virtualo (książka elektroniczna)
- Межиева, М., Конрадова, Н. 2006. *Окно в мир: современная русская литература*. Москва: Русский язык. Курсы.
- Woodard, R. 2007. *The Cambridge Companion to Greek Mythology*. New York: Cambridge University Press.
- Лукьяненко, С. 2006. *Последний Дозор*. Москва: Аст: Хранитель. https://pl.wikiquote.org/wiki/Arthur_Schopenhauerde_Saint-Exupéry,_A._Mały_Książę. Wydawnictwo Oleśjok.
- Wang, R. 2012. *Yinyang: The Way of Heaven and Earth in Chinese Thought and Culture*. New York: Cambridge University Press.